

KÕRGESSAARE VALLA TEATED

OMAVALITSUSE INFOLEHT

NR. 10
2009

REEDE 16. OKTOOBER 2009

ILMUB IGA KUU KOLMANDAL REEDEL

TASUTA

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised

Valimispäev valimisjaoskonnas (Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses (Tööstuse tee 25) on 18. oktoober 2009 hääletamine toimub kell 9.00 – 20.00

Eesti Keskerakond

nr 101 VENDA LIIVAK
nr 102 ELLE MALK
nr 103 KATRIN-ÄDU METSAND
nr 104 KAIDI VALK

Eesti Reformierakond

nr 105 ARTUR VALK
nr 106 EVE KARK
nr 107 MERIKE KÜTTIM
nr 108 RAIKO OPIKOV
nr 109 KATRIN LAAN
nr 110 EVELYN PÄHN
nr 111 ANDRUS ROOSA
nr 112 MAIE RÖMMELE
nr 113 MERLE SAMUEL
nr 114 ILME TREISALT

VL Avatus

nr 115 AILI KÜTTIM
nr 116 HEINO KERDE
nr 117 SIIM RÄTSEP
nr 118 TOIVO MÄND
nr 119 IVO MÄND
nr 120 ENDEL EVERT
nr 121 MATI KIIVIT
nr 122 JAANUS VALK
nr 123 HARRI KATTEL

VL Surf ja Seiklus

nr 124 PAAP KÖLAR
nr 125 KELLI KÖLAR

Toimub ka kodus hääletamine.

Kui valija oma tervises seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada hääletamisruumis, võib ta taotleda kodus hääletamist.

Selleks esitab valija elukohajärgsele vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni valimispäeva kella 16.00-ni kirjaliku taotluse.

Täiskasvanud õppija nädal 2009 toimus 2.-9. oktoobril

Meie vallast said tunnustuse:

HELGI PÕLLO - Hiiumaa aasta koolitaja ja vabariiklik eripreemia

MTÜ Kõpu Piirkonna Arendusselts VALGUSKIIR - 2009 aasta kodanikuühiskonna tegija

Palju õnne ja jätkuvat edu!

Tasuta e-koolitused metsaomanikele

26.novembril on võimalik Hiiumaal Käinas Lillia hotellis saada tasuta koolitust metsaomanikele suunatud e-teenustest.

Algus kell 9.00.

Valige omale sobiv päev ja registreeruge aadressil velin.huul@eramets.ee või telefonil 683 6051

Korstnapühkimisest

* Kütteseadet tuleb tahmast puhastada üks kord aastas, aastaringelt kasutatavat ahju/pliiti kaks korda aastas või isegi tihedamini.

* Majas peab korstna pühkimiseks olema loodud ligipääs katusele ja korstnale.

* Omanik peab pidama arvestust korstna pühkimise üle ka siis, kui ise korsten pühib.

* Kutseliselt korstnapühkijalt tuleks alati töö kohta akt küsida ja see alles hoida.

* Kutsetunnistusega korstnapühkijad korstnapühkijate koja lehel www.korstnen.ee.

* Kutsetunnistusega korstnapühkijate kontakte saab ka päästeala tasuta infotelefonilt **1524**.

* Kutseline korstnapühkija on see, kes on läbinud vastava koolituse ja tal on kutsetunnistus.

* Teenustööna tohib korstnaid puhastada ainult kutseline korstnapühkija

SÜNDIS UUS VALLAKODANIK

**LAURA MÄESALU
KEITO KUUR**

LAUKA PÄEVAKESKUSE TEATED

22.oktoobril kell 13.00 kutsub Lauka Päevakeskus Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse Kammersaali oma 10-ndale sünnipäevapeole. Oma osalusest teada anda 20-ks oktoobriks Lauka Päevakeskuse tel.4693712 või 53339472 (Heli)

30. oktoobril alates kella 10.30, külas KÄRDLA TERVISETUBA, Lauka Piirkonna Külaarendusseltsi ruumides: saab määrata veresuhkrut, kolesterooli ja mõõta vererõhku. Oodatud kõik, kes tunnevad huvi oma tervise vastu.

kell 13.00 pensionäride koosviibimine: oktoobrikuu sünnipäevalaste õnnitlemine
Transport: 12.30 Pihla, Rootsi; 12.45 Viskoosa

Vesivõimlemisest huvitatuile!

6.novembril toimub väljasõit Käina ujulasse vesivõimlemisse, juhendaja Helin Kääramees; osalustasu 50 krooni. Osalusest teatada hiljemalt 30.oktoobriks Lauka Päevakeskuse tel.4693712 või 53339472 (Heli). Transport: 12.00 Lauka, 12.05 Viskoosa

20.novembril toimub järgmine vesivõimlemine Käina ujulasse, osalustasu 50 krooni, osalusest teatada hiljemalt 13.novembriks. Transport 12.00 Lauka, 12.05 Viskoosa

17.novembril JUUKSUR alates kell 8.00. eelnev registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

Kutsume Teid meie

10-st sünnipäevapeost osa saama neljapäeval 22.oktoobril 2009 kell 13.00

Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse Kammersaalis Rõõmsa kohtumiseni!

Lauka Päevakeskus

NB! Palume oma tulekust eelnevalt teada anda 20-ks oktoobriks Lauka Päevakeskuse tel. 469 3712 või 5333 9472 (Heli)

Õnnitleme Lauka Päevakeskust 10. sünnipäeval!

Soovib Kõrgessaare Vallavalitsus

Oktoober on hea õpetaja kuu ning oktoobrisse jäi ka õpetajate päev ning täiskasvanud õppija nädal.

Lauka Põhikooli õpetajad "Omakultuuri" loengul.

Palju õnne Lauka Põhikooli kollektiivile kooli sünnipäeval!

Soovib Kõrgessaare Vallavalitsus

Volikogu istung

9. OKTOOBER kell 15.00

1.Kõrgessaare valla 2009 aasta lisaelarve.

Otsustati lõpetada lisaelarve II lugemine.

2.Lauka Põhikooli arengukava.

Kinnitati Lauka Põhikooli arengukava 2009-2014.

3.Kõrgessaare valla arengukava 2007-2013 muutmine.

Kinnitada arengukava muudatused.

4.Kõrgessaare Vallavolikogu 09.11.2001 otsuse nr 150 "Kalana sadama akvatooriumi piiride kooskõlastamine" kehtetuks tunnistamine.

Tunnistada eelnimetatud otsus kehtetuks.

9. OKTOOBER kell 16.00

1.Kõrgessaare valla 2009 aasta lisaelarve.

Kinnitada Kõrgessaare valla 2009. Aasta lisaelarve tulud, finantseerimistingimused ja kulud.

Vallavalitsuse istungid

22. SEPTEMBER

1.„Maareformiseaduse„ § 22 lõikes 1 sätestatud maa erastamine.

Nõustuda Paope külas asuva Luigeranna kinnistu 7623 m² erastamisega Svetlana Rähmele.

2.Peremehetu ehitise arvelevõtmine.

Võtta peremehetu ehitisena arvele Paope külas asuv pumbamaja, mille viimane teadaolev omanik oli Simmu Masinad MTÜ.

3.Katastriüksuse koha-aadressi ja sihtotstarbe määramine.

Määrata Poama külas Järve, Niidi-Mäe ja Saare kinnistute liitmise tulemusel tekkinud kinnistu nimeks Kaja. Määrata Kaja maaüksuse sihtotstarbeks elamumaa 70% ja veekogude maa 30%.

4.Toimetulekutoetus.

Lubada välja maksta septembrikuu toimetulekutoetus 15 taotlejale summas 20666 krooni.

5.Sunniraha sissenõudmise peatamine.

Peatada Kõrgessaare Vallavalitsuse 03.09.2009 korralduse nr 253 " Ettekirjutus ehitise (Reigi külas asuv torn) lammutamiseks" punkti 3 täitmine.

Kinnistu omanikel esitada torni tugevusarvutused koos edasise tegevuskavaga 15.oktoobriks 2009.

6.Vallavanema välislähetus.

Lähetada vallavanem Jaanus Valk välislähetusse 23.-28.september 2009 Rootsi Kuningriiki õppereisile teemal "Maapiirkonna ja omatoodangu areng põllu- ja loovmajanduse koostöös".

7.Ehitusloa väljastamine puurkaevu rajamiseks.

Väljastada ehitusloa Eha Ernitsale puurkaevu rajamiseks Ojaküla Lageda kinnistule.

8.Ehitusloa väljastamine lauda rekonstrueerimiseks masinate hoiukuuriks.

Väljastada ehitusloa Kaupo Liinjärvele lauda rekonstrueerimiseks masinate hoiuruumiks Pihla küla Haavakopli kinnistul.

9.Kirjaliku nõusoleku väljastamine kuuri püstitamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek Jarek Vookaljule kuuri püstitamiseks Hirmuste küla Lageda kinnistule.

10.Suvila kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Jarek Vookaljule suvila püstitamisel Hirmuste küla Lageda kinnistule.

11.Elamu kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Priit Kustala'le elamu laiendamisel Tammistu küla Pärdi kinnistule. Väljastada kasutusloa Raimo Karnerile elamu püstitamisel Hirmuste küla Teeääre kinnistule.

12.Saun-kuuri kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Kaimo Garamagale saun-kuuri püstitamisel Paope küla Nõmmuste kinnistul.

13.Kuuri kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Jarek Vookaljule kuuri püstitamisel Hirmuste küla Lageda kinnistul.

14.Paadisilla kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Endel Evertile paadisilla rekonstrueerimisel Kalana küla Kalana 15 kinnistul.

15.Puhkeküla kampingmajade kasutuslubade väljastamine.

Väljastada kasutusloa kampingmajadele Kalana küla Rannakaluri kinnistul, mille omanik on OÜ Ewent.

16.Puhkeküla teenindushoonete kasutuslubade väljastamine.

Väljastada kasutusloa teenindushoonetele Kalana küla Rannakaluri kinnistul, mille omanik on OÜ Ewent.

17.Juurdepääsutee ja parkla kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa OÜ-le Ewent juurdepääsutee ja parkla rajamisel Kalana küla Rannakaluri kinnistul.

18.Tormisoojaku kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa OÜ-le Psycho tormisoojaku püstitamisel Kalana küla Surfki kinnistul.

19.Tõnise kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine.

Võtta vastu Kõrgessaare valla Paope küla Tõnise kinnistu detailplaneering DAGOpen OÜ Projektbüroo töö nr 09-31. Korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek Kõrgessaare vallamajas 12.-25.oktoober 2009.

20.Kääro kinnistu detailplaneeringu koostamise algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise mitteamalgatamine.

Algatada Luidja küla Kääro kinnistu detailplaneeringu koostamine maa-ala jaotamiseks ja ühe elamukrundi ehitusõiguse määramiseks.

Määrata detailplaneeringu koostamise korraldajaks Kõrgessaare Vallavalitsus. Detailplaneeringust huvitatud isikuga sõlmida leping detailplaneeringu rahastamiseks.

Mitte algatada Kõrgessaare valla Luidja küla Kääro kinnistu keskkonnamõju strateegilist hindamist seoses kinnistu detailplaneeringu koostamisega.

1. OKTOOBER

1.Jürna-Andruse kinnistu detailplaneeringu kehtestamine.

Kehtestada Suureranna küla Jürna-Andruse kinnistu detailplaneering DAGOpen OÜ Projektbüroo töö nr 09-35.

2.Sauna kasutusloa väljastamine.

Väljastada kasutusloa Juta Pilden-Roht'ile sauna püstitamisel Kidaste küla Matse kinnistule.

3.Ehitusloa väljastamine spordiväljakute rajamiseks.

Väljastada ehitusloa Kõpu Internaatkoolile spordiväljakute rajamiseks Kõpu Internaatkooli kinnistule.

4.Kirjaliku nõusoleku väljastamine kuuri püstitamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek Katrin Kohandile kuuri püstitamiseks Palli küla Mäekünka kinnistule.

5.Kirjaliku nõusoleku väljastamine suvemaja püstitamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek OÜ-le Restaureerimiskeskus suvemaja püstitamiseks Kalana küla Purje kinnistule.

6.Lõuna-Ristnanina piirkonna puhkemajandusliku tsoneringu kinnitamine.

Kinnitada Lõuna-Ristnanina piirkonna puhkemajanduslik tsonering vastavalt DAGOpen OÜ Projektbüroo tööle nr 09-39.

Tsoneringu kinnitamisest teavitada piirkonna kinnisasjade omanikke.

7.Hooldajatoetuse maksmine.

Lubada välja maksta oktoobrikuu hooldajatoetus 19 isiku hooldajale summas 5360 krooni.

8.Põhivara arvelevõtmine.

Võtta arvele lastaead Vigri renoveerimine järgnevalt:

Hoone summas	2 854 403	krooni,
amortisatsiooninormiga 4 % aastast;		
Teed – platsid summas	433 850	krooni,
amortisatsiooninormiga 4% aastast;		
Tehnõuõrgud summas	1 295 215	krooni,
amortisatsiooninormiga 6,7% aastast;		
Välisvalgustus summas	98 610	krooni,
amortisatsiooninormiga 6,7% aastast;		
Piirded, väravad summas	267 230	krooni,
amortisatsiooninormiga 6,7% aastast.		

Kanda maha arvel olevast hoone algmaksumusest 744 119,90 krooni ja 138 485,98 krooni kulumisest.

9.Teenindusmaa määramine ja riigimaale hoonestusõiguse seadmine.

Määrata Lauka külas Käina tee 38a asuva Elion Ettevõtte AS-ile kuuluva automaattelefonijaama teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 114 m², vastavalt juurdelisatud katastriüksuse moodustamise plaanile. Hoonestusõiguse tähtaeg on 36 aastat. Hoonestusõigus seatakse Elion Ettevõtte Aktsiaseltsi kasuks.

Hoonestusõigusega koormataval maatükil kehtivad järgmised kitsendused ja kohustused: Tagada maatükil asuva 0,4 kV elektriühiliini säilivus ja eksploateerimise võimalus.

Määrata Luidja külas asuva Elion Ettevõtte AS-ile kuuluva automaattelefonijaama teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 101 m², vastavalt juurdelisatud katastriüksuse moodustamise plaanile.

Hoonestusõiguse tähtaeg on 36 aastat. Hoonestusõigus seatakse Elion Ettevõtte Aktsiaseltsi kasuks.

Hoonestusõigusega koormataval maatükil kehtivad järgmised kitsendused ja kohustused: Tagada maatükil asuva 0,4 kV elektriühiliini säilivus ja eksploateerimise võimalus; Täita Emmaste-Luidja riigimaantee kaitsetsoonis (50 m tee teljest) kehtivaid nõudeid.

Määrata Kõpu külas asuva Elion Ettevõtte AS-ile kuuluva automaattelefonijaama teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 119 m², vastavalt juurdelisatud katastriüksuse moodustamise plaanile.

Hoonestusõiguse tähtaeg on 36 aastat. Hoonestusõigus seatakse Elion Ettevõtte Aktsiaseltsi kasuks.

Hoonestusõigusega koormataval maatükil kehtivad järgmised kitsendused ja kohustused: Täita Märjakaasiku-Kiduspe-Kõpu riigimaantee kaitsetsoonis (50 m tee teljest) kehtivaid nõudeid.

Vallavolikogu õigusaktide eelnõud, vastuvõetud vallavalitsuse korraldused ja määrused ning vallavolikogu otsused ja määrused on avalikustatud valla kodulehel www.korgessaare.ee

Veemõõturite kontroll

Teostada veemõõturite plaaniline kontroll

28.oktoober kuni 03.november 2009.

Volitada kontrolli teostama süsteemispetsialist Olev Valk ja veemajandustehnik Andu Koit.

Puhkused

Lastekaitse- ja peretöõspetsialist Larissa Babõnina 28. - 30.10.

Asjaajaja Maire Türrpuu 26.10 - 01.11.

Raamatupidaja Kulla Nabbi 26. - 30.10.

Reformierakonna nimekirjas kandideerijad loodavad, et usaldate meid

1. Mis on Kõrgessaare valla praegused kaks kõige suuremat probleemi?

Kõrgessaare valla kaks kõige suuremat probleemi on valla elanikkonna väga kiire vähenemine viimasel kümnel aastal (vähenemine ca 200 inimese võrra) ja töökohtade puudus vallas. Need kaks suurimat probleemi on loomulikult omavahel seoses. Kõrgessaare mail algas majandussurutis (MASU) oluliselt varem, kui mujal ja seda eelkõige suurima tööandja AS Dagotar pankrotistumisega. Ettevõtte käis käest kätte ja kui omanikuks oli saanud Keefiri Spa (omanikuks hr. Kruuda), siis lammutati ettevõtluseks täiesti kohane tootmiskompleks täielikult, nii et nüüd on vähetöenäoline, et lähiaastatel seal keegi toimetama hakkab. Olgugi, et eelmine omanik läks pankrotti, aga kas pidi lõhkuma korraliku kütte, valgustuse ventilatsiooni ja olmetingimustega tootmishoone. Arvame, et ei. Praegu jääb küsimuseks, kas praegune valla juhtkond usaldas niinimetatud arendajaid oma lubadustega ehitada sinna puhke- ja loomakeskus... toimus see aga igal juhul valla teadmisel, sest ka lammutamine vajab valla luba.

Töökohtade puudus kohapeal ongi viinud vallast palju inimesi ja seda just parimas tööeas inimesi. Tänane seis on selline, et nooremad käivad võimalusel tööl kas välismaal või mandril, pereemad otsivad aga tööd üle Hiiumaa. Inimesed käiksid tööl eelkõige oma kodukohas, kui see oleks võimalik.

2. Mis on teie erakonna suur plaan Kõrgessaare valla arendamiseks?

2. Meil ei ole sellist suurt plaani nagu oli Lenini aegsel Nõukogude Venemaal, et kommunism on sotsialism + kogu maa elektrifitseerimine. Meil on oma eesmärgid, millele kavatseme suunata oma teadmised ja jõu. Kohalik omavalitsus on eelkõige normaalse elukeskkonna looja ja seda just oma poolt osutatavate teenuste kaudu.

Oleme arvamusel, et hea kool, hea lasteaed ja sisukad vaba aja veetmise võimalused on meie valla arengu olulisemaid eeldusi, seepärast toetame Lauka Põhikooli staadioni renoveerimise lõpetamist, Terviseraja rajamist Kõrgessaarde ja Luidja ranna väljaarendamist tõeliselt kaasaegseks puhkekohaks. Loomulikult on meie eesmärgiks kaasajale kohased teed, suuremates asumites vee ja kanalisatsiooniteenuste parendamine, sest oleme veendunud, et korras infrastruktuur loob tugeva eelduse ka ettevõtluse arenguks ja uute töökohtade loomiseks.

Oluline on ka inimeste soovidele ja vajadustele vastav sotsiaaltöö ja loomulikult töötute kaasamine erinevatele koolitustele ja kaasamine töödessa.

Edasi arendamist vajab ka koostöö Hiiumaa omavalitsuste vahel, selline "igale ühele on oma särk kõige lähem" poliitika ei ole jätkusuutlik.

Vähetahtis pole meie jaoks ka avalik kord ja

turvalisus, mille poolest Hiiumaa siiani üle Eesti tuntud.

Eelkõige on meie jaoks oluline teadmine, et vald on rahva jaoks ja rahvast ei valitse vaid rahvast teenitakse, ainult nii on võimalik valla elu edenemine. Selleks toetame vallakodanikke teenuste kättesaamisel, toetame külade ja kogukondade algatusi. Tagame igale valla elanikule info kättesaadavuse oluliselt laiemalt, kui praegu.

Sageli oleks vaja valla otsuseid ka põhjendada, lahti kirjutada, mitte kuivalt esitada otsustuse protokoll. Ja veel oluline on, et otsused lähtusidki vallakodanike soovidest. Selleks tasub korraldada kohapealseid infopäevi jne.

3. Kuidas kavatsete parandada Kõrgessaare valla toimetulekut?

Kõrgessaare valla hetke majanduslik olukord pole kiita, on suur laenukoormus ja oluline tulumaksu laekumise vähenemine (võrreldes 2008. aastaga on 2010. aasta prognoos üle kolme miljoni vähenemise suunas). Seoses sellega peab vald iga investeerimisotsuse juures enne üheksa korda mõõtma, et kuhu ja kui palju..., ja kas üldse on võimalik? Loomulikult tuleks ka vald paremini oma ülesannetega toime, kui valla inimestel oleks tööd ja siit meie arvamus, et vald peab elamisväärse keskkonna loomisel edaspidi veelgi rohkem pingutama ja igale ettevõtlikule inimesele, ettevõtjale kõigi võimaluste piires toeks ja abiks olema. Siin aitab teinekord ka heatahtlik ja soosiv suhtumine. Iga valla elanik peab teadma (ja ettevõtja eriti), et ta on oma mure ja rõõmudega vallamajas teretunud. Mõned aastad tagasi, kui oli veel "hea aeg" tuli siinmail ette tõrjuvat suhtumist uutesse võimalikesse tegijatesse ja see maksab alati hiljem kätte.

Oleme arvamusel, et tasakaalukalt toimetades elame need rasked ajad üheskoos üle teadmises, et peale vihmast ilma tuleb varsti ikka päike välja.

Kõige rohkem kindlust tuleviku suhtes annavad siiski kohalikud inimesed ja seda just seetõttu, et olles harjunud siin mereservil tugevate tuulte ja tormidega pole ju lastud end murda. Hiidlased on visad ja toimekad inimesed – see ongi meie edasise toimetuleku eeldus.

Kutsume kõiki valla elanikke osalema valimistel. Neljast Kõrgessaare vallas registreeritud nimekirjast leiate ikka endale sobiva kandidaadi. Reformierakonna nimekirjas kandideerijad loodavad, et usaldate meie nimekirja inimesi.

Lugupidamisega **Artur Valk** – Reformierakonna Kõrgessaare nimekirja nimel

Eesti Reformierakond

nr 105 ARTUR VALK
nr 106 EVE KARK
nr 107 MERIKE KÜTTIM
nr 108 RAIKO OPIKOV
nr 109 KATRIN LAAN
nr 110 EVELYN PÄHN
nr 111 ANDRUS ROOSA
nr 112 MAIE RÖMMELE
nr 113 MERLE SAMUEL
nr 114 ILME TREISALT

VL Avatus

nr 115 AILI KÜTTIM
nr 116 HEINO KERDE
nr 117 SIIM RÄTSEP
nr 118 TOIVO MÄND
nr 119 IVO MÄND
nr 120 ENDEL EVERT
nr 121 MATI KIIVIT
nr 122 JAANUS VALK
nr 123 HARRI KATTEL

Eesti Keskerakonna Kõrgessaare valla valimisplatvorm kohalike omavalitsuste valimisel 18. oktoobril 2009.

Selle aasta oktoobris valime uue kohaliku omavalitsuse esinduskogu, valla volikogu.

On valijate otsustada, kas sellel päeval satuvad kohaliku omavalitsusse tööpoolest vastutustundlikud, kohusetruud ja südamentunnistusega inimesed. Inimesed, kellel on soov ja tahe teenida oma valla rahvast ning teha seda oma parima äratundmise järgi. Keskerakonna kandidaadid tunnustavad senini Kõrgessaare valla volikogu juhtimisel tehtud tööd. Paljudes valdkondades on toimetatud vallakodanike elukvaliteeti parandades ning valla arengut silmas pidades.

Meie nimekirjas kandideerivad inimesed on veendunud, et neil on ka omalt poolt midagi senitehtule lisada, nad soovivad oma oskusi ning elukogemust rakendada valla eduks ja hüvanguks.

Valituks osutades lähtume alljärgnevast:

Jätkame tööd valla arengukavaga, säilitame järjepidevuse ning arendame seda edasi koos areneva maailma ja Hiiumaaga;

Toetame igasugust ettevõtlust valla territooriumil, samuti koostööd teiste Hiiumaa valdadega, et kohalik majandus ei hääbuks, et inimesed julgeksid aktiivselt majanduselust osa võtta; eelpooltoodu on baasiks uute töökohtade loomisele ja inimeste elatustaseme tõusule;

Toetame Kõrgessaare vallas lautrikohtade väljaehitamist, sellega anname vallakodanikel võimaluse jätkata traditsioone – olla kalamees/naine mereriigis;

Toetame pereväärtusi, hoiame igat vallakodanikku ning tema pereliikmeid; Seisame hea selle eest, et Kõrgessaare valla põhikoolieas olevad lapsed saaksid koduvallas omandada haridust ning et selle tase tagaks lastel eduka edasiõppimise kõrgemates koolides;

Toetame oma valla väljaspool Hiiumaad õppivaid noori;

Parandame valla heakorda, muudame ümbruskonna kauniks ja vaatamisväärseks nii valla külaeliste kui kohalikele elanikele; Hoolitseme kohalike teede korrashoiu eest; Kindlustame tuletõrje ja päästesüsteemide korrashoiu;

Väärtustame kohaliku kultuurielu arengut, hoolitseme selle eest, et valla raamatukogud oleksid varustatud teabe- ning uudiskirjandusega;

Tunnustame senist tööd sotsiaalhoolekande alal ning aitame jõudumööda kaasa selle arengule; Toetame igakülgset III sektori tegemisi, peame meeles, et kohalik omavalitsus ning mittetulundusühingud on partnerid; Peame õiglaseks, et võrdsed võimalused arenguks ja vallakodanike teenindamiseks kehtiksid kogu valla territooriumil.

Kohalik omavalitsus on tööpoolest OMA valitsus, oma parlament või riigikogu. Demokraatlikult valitud, vallakodanike heaolu ja arengut silmas pidavate inimeste poolt hääletades tagate kohapealse demokraatia ning annate Kõrgessaare vallale võimaluse edasi kesta.

Eesti Keskerakond

nr 101 VENDA LIIVAK
nr 102 ELLE MALK
nr 103 KATRIN-ÄDU METSAND
nr 104 KAIDI VALK

Hea Kõrgessaare valla inimene!

Valimisperiod on kohe lõppemas, suur tänu Sulle, et oled usaldanud meid valla elu juhtima eelmistel aastatel ja kaasa aidanud sellele, et elu ka siin Eestil läänepool edasi areneks. Keerulised ajad riigis ja vallas muutuvad kindlasti paremaks, aga selleks on oluline ka Sinu valik. Sinu teha on valla tulevik! Tule kindlasti valima ja tee pühapäeval oma otsus!

Valimisliit "Avatus"

Aeg on ärgata!

Millegipärast tõstetakse tulevikuteemad päevakorda vaid valimiste eel ja sedagi väga põgusalt. Samuti on kahju, kui ei osata näha ei tervikpilti ja seoseid, mis jäävad väljapoole valla piire ega potentsiaali, mis puudutab tegelikult kogu saart ning Eestit tervikuna. See ongi passiivsuse, lühinägelikkuse, harimatuse ja ükskõiksuse tulemus, ning sellega tuleb tegeleda.

Kõik peaks nõustuma, et noori tuleb kuulata sest nemad otsustavad tuleviku. Hiljuti toimunud Hiiumaa noortefoorumil „Ankur 2009“ osales aktiivselt meie esindajana Palle Kõlar. Sellelt foorumilt jäi kõlama mitu väärt mõtet.

1. Hiiumaa ressurss (s.h. ka turismiresurss) on korrektselt analüüsivõimeline ja kaardistatav. Ilma sellise analüüsita on väga raske teha pädevaid tulevikuplaane.

2. Saare omatoodangut on liiga vähe, seda tuleb soodustada, toetada ja ka vääriiselt turundada.

3. Nišiturismile (s.h. öko-, kultuuri-, seiklusturism jms.) on põhjust panustada kõige tõsisemalt, sest sellest saadav otsene ja kaudne tulu võib osutuda kohalike elanike peamiseks sissetulekuallikaks.

Oleme veendunud, et mida varem hiidlased teadvustavad oma tuleviku seotust turismiga ühel või teisel moel, seda kiiremini on võimalik jõuda parimate lahendusteni ja sealtkaudu ka kindlale ja paremale elujärjele.

Näiteks ajaloo ja kultuuripärand on ressurss, millel on meeletu potentsiaal kogu Hiiumaa turismis ehk siis tulevikus, kuid see on täielikult realiseerimata.

Julged lahendused eristavad meid üldisest fantaasiavaesest turismimaastikust, pakuvad põneva väljakutse nii korraldajatele kui külalistajatele ning võiksid olla taas kord ainulaadseks tõmbenumbriks maailma mastaabis. Kaasnev töömahukus tähendab aga uusi, põnevaid ja tasuta töökohi, stiimuleid noortele ja kõike muud positiivset, mis sellega kaasneb.

Selle asemel, et ehitada Hiiu madalale üüratu tuulepark, millest kohalikele mingit tulu ei tõuse, võiks jätta selle mereajalooliselt unikaalse piirkonna betoonist puutumata ja rajada sinna hoopis maailmamastaapse allvee seikluspargi, kusjuures selle teostuseks on olemas nii põnev ajalugu, ressurss kui tingimused.

Või näiteks rannaröövliite, vandiraiujate ja valemajakate ajalugu, mis vääriks lausa taaslavastamist. Sellele teemaatika ümber on võimalik välja arendada terve teenusteklast, mis sisaldab kõike võimalikku alates informatiivsetest ja kunstilistest vormidest kuni äärmuslike ja seikluslike atraktsioonideni otse rannal või merel.

Taolised ettevõtmised võiksid oskusliku korralduse juures olla sedavõrd menüüd, et suudaksid turundada ja toita kogu valda, kui mitte kogu saart. Kõrgessaare vallal on teiste turismipiirkondade ees täiesti ületamatuid eeliseid, mis aga kedagi ei näi huvitavat.

Teostuses on vaja rakendada võtteid ja stiimuleid, mis ei tekita vallale mitte lisakulusid vaid hoopis soodustavad tulusid. Muu hulgas on vaja oluliselt tõsta eurorahade kasutusefektiivsust ning turismiturundust.

Teatavasti on Hiiumaa tulevikuteemasid seni tõsisemalt käsitlenud Biosfääri Kaitseala aegadel enne selle riiklikku lämmatamist, samuti seoses Kõpu Rahvusparki poleemikaga, mis kestis küll aastaid kuid aitas paljuski selgust saada. Mõlemal juhul oleme väljendanud omi seisukohti kohaliku elu ja turismi küsimustes viimase 10 aasta jooksul korduvalt ja põhjalikult. Kahjuks on tulemused jäänud tagasihoidlikuks.

Varasemate materjalidega saab tutvuda internetaadressil www.paap.ee

Võimalused meie ideede teostuseks paranevad kohaliku volikogu tasandil kindlasti märgatavalt ja ausalt öelda on seegi juba seiklus omaette.

Valimisliidu Surf ja Seiklus nimel,
Paap Kõlar ja Kelli Kõlar

VL Surf ja Seiklus

nr 124 PAAP KÕLAR

nr 125 KELLI KÕLAR

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA

Toimetaja Tarvo Malk

Telefon: 4622492; 5200908

e-mail: korgessaare.teataja@mail.ee

Artiklid avaldamiseks edastada hiljemalt kuu teiseks reedeks

Erkki-Sven Tüür 50

Esmased kokkupuuted Erkki-Sven Tüüriga ulatuvad meil 80-ndate aastate algusesse, mil teda suviti ikka ja jälle Hirmuste külas näha oli – rõõmsatujulist, sihvakat, pikkade juuste ja peapaelaga noort muusikut. Aastatega on Erkki-Sven soliidsemaks muutunud, kuid endiselt on ta seesama päikesepoiss, kelles on palju soojust, positiivsust ja mõistmist. Vahel on ta ka endassetõmbunud ja mõtlik, siis on selge, et tal on uue helitöö loomise aeg

Alati leiab ta aega, et olla kursis meie küla tegemistega, tunneb kõiki küla elanikke, püüab aru saada kohalikest probleemidest ning soovib südamest, et asjad leiaks positiivse lahenduse. Meile kõigile teeb ta suurt heameelt, kui jaaniõhtuti või mõnel muul toredal koosistumisel haarab kätte kitarr või löötspilli (karmoška) ja hakkab enda loodud laule laulma või mõnd lugu kohapeal improviseerima.

Ka Tõrvaahju talu majade ja ümbrusega on Erkki-Svenil ja kogu nende perel palju rassist olnud. Tore, et on valmis saanud tema stuudio-maja, kus ta saab rahulikult omaette töötada – akende taga küla lambad tema tegemisi uudistamas ja stuudio ümbrust „rosinate vaibaga“ katmas. Vahel eksib uudistajate hulka ka mõni kits, põder või metssiga. Tundub, et selline looduslähedane ümbrus mõjub hästi ka tema helitöödele – nii mõndagi lugu kuulates võib endale ette kujutada sinise looduse kontraste: nii rahu, päikese sillerdust merel, kui ka tormiseid tuuli ja rahutu mere kohinat. Oleme rõõmsad, kui saame nende pere laudast ümberehitatud hubase kaminaruumis suve lõpetamise peol koos olla, istuda kamina ja künulatule valgel, kuulata küla jutte, nautida Erkki-Sveni improvisatsioone vanal harmooniumil, kuulata tema laule. Tänu Erkki-Svenile ja kogu tema perele, et meie külarahval on vahel selline armas kohtumispaik olemas.

Ikka õnne ja rõõmu soovides,

Sirje ja Tõnu Saare pere, Hirmuste küla suvehiiudlased aastast 1980

Erkki ja Anne on mõnusad, heatahtlikud ja alati rõõmsameelsed.

Tööd on Erkkil väga palju, sest tema helitööd on hinnatud. Siiski jõuab ta meil saunas käia ja pärast „Vanatoas“ oma lemmikut – pahlakala – pöske pista.

Sügispeole suures „Roolitoas“ olid suve ära saatma kutsutud kogu küla noored ja vanad. Erkki peres oskavad kõik pille mängida, nii on pere ansambel omast käest võtta.

Hirmustes Tõrvaahjul on nad elanud ligemale 20 aastat. Nad on ka õnnelikud vanavanemad.

Pihelite pere

*Kõrgessaare Vallavalitsus soovib
Erkki-Sven Tüürile ilusat sünnipäeva
ja häid loominguilisi kordaminekuid
ning jätkuvalt inspiratsiooniallikaid
koduvalda maadel!*

**ÕNNITLEME
OKTOOBRIKU
EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI
JA JUUBILARE!**

**LINDA TAHK
ARMILDE-ANITA VALK
LEIDA KÖSTER
ALFRED SÜLLA
MARTA KÕRM
HEINO KERDE
HEINARD KLAAS
ARNO KIIVIT
HELGA NOVITSKI
VAIKE LAID
HILLAR JÕELEHT
VELLO SALUSOO
TIINA LILP
MALLE REDLICH
ATS TAMM
PAAP KÕLAR
EHA DIKAJA
ERKKI-SVEN TÜÜR
SIRJE MÄGI
PILVI LAID**

**1. oktoobril 2009 sai
Ristna majakas
135.aastaseks**

Ristna (1874-1920).

Ostame parima hinnaga metsamaad. Võib olla raiutud ja võsastunud, ka kinnistamata. Samuti ostame kasvava metsa raieõigust. Aitame metsa üles tõotada. Igakülgne abi asjaajamisel.

Info: saaremetsad@hotmail.ee ;
52 20 177,56 647 926

MANALATEELE LÄINUD

**GALINA PALL
ELLI JÕGI
KALLE REHEPAP
VILJAM ALANGO**